

Tadeusz Pawluk

Kanoniści na Kongresie Teologów Polskich

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 33/3-4, 219-221

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KANONIŚCI NA KONGRESIE TEOLOGÓW POLSKICH

W dniach 12—14 września 1989 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim odbył się VI Kongres Teologów Polskich. Temat obrad Kongresu został wyrażony w hasło: *Chrześcijańskie dziedzictwo bizantyńsko-słowiańskie*. Udział w Kongresie wzięli także kanoniści tworzący Sekcję Prawa Kanonicznego przy Komisji Episkopatu do Spraw Nauki Katolickiej.

1. W obradach Sekcji Prawa Kanonicznego wzięło udział 20 kanonistów, reprezentujących głównie Wydziały Prawa Kanonicznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie oraz Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie i Papieskie Wydziały Teologiczne w Polsce. Stosunkowo niewielki był udział wykładowców prawa kanonicznego zatrudnionych w seminariach duchownych, zwłaszcza zakonnych.

2. Dwudniowym obradom Sekcji przewodniczył ks. prof. Tadeusz Pawluk. W swoim słowie wstępnym przypomniał on wydarzenia z ostatnich miesięcy, stanowiące przedmiot szczególnego zainteresowania kanonistów, a mianowicie:

— ogłoszenie w dniu 17 maja 1989 r. trzech ustaw: o stosunku Państwa do Kościoła katolickiego w PRL, o gwarancji wolności sumienia i wyznania oraz o ubezpieczeniu społecznym duchownych;

— wznowienie stosunków dyplomatycznych między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską oraz — związane z tym — mianowanie ks. prałata dra Józefa Kowalczyka arcybiskupem tytularnym i nuncjuszem apostolskim w Warszawie;

— oficjalne uznanie przez władze państwowe statusu wyższych uczelni: Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, Papieskich Wydziałów Teologicznych w Poznaniu, Wrocławiu i Warszawie oraz Wydziału Filozoficznego TJ w Krakowie;

— uzyskanie przez Akademię Teologii Katolickiej w Warszawie kanonicznej aprobaty Kongregacji Seminariorów i Instytutów Naukowych;

— powołanie w Polsce — pierwszego po ostatniej wojnie — biskupa pomocniczego obrządku greckokatolickiego.

Zdając sprawozdanie z działalności Sekcji Prawa Kanonicznego przewodniczący stwierdził, że w ostatnim okresie skoncentrowano uwagę na Kodeksie Prawa Kanonicznego Jana Pawła II w kontekście nauki Soboru Watykańskiego II. Okazją do głębszych refleksji naukowych nad nowym Kodeksem i jego rolą w odrodzeniu wielu dziedzin życia ko-

ścielnego była piąta rocznica promulgowania i wejścia w życie tegoż Kodeksu. Okazji do ogólniejszych rozważań nad odnowionym prawem kanonicznym dostarczyło też obchodzone dziesięciolecie pontyfikatu Jana Pawła II. Obu wspomnianym rocznicom kanoniści poświęcili specjalną sesję naukową. Sekcja Prawa Kanonicznego w swej działalności naukowej — przypomniawszy przewodniczący — jest wspomagana przez kanonistyczne ośrodki naukowe. Członkowie Sekcji są zapraszani, przynajmniej raz w roku, na sympozja naukowe organizowane na Wydziałach Prawa Kanonicznego KUL i ATK.

Kanoniści polscy — dodał przewodniczący w zakończeniu swojego sprawozdania — mogą wykazać się licznymi osiągnięciami naukowymi w ostatnim okresie. Godnym podkreślenia jest fakt, że w Polsce są wydawane kilkutomowe podręczniki-komentarze do nauki prawa kanonicznego; jeden z nich, mianowicie ks. E. Szafronowski, ukazał się już w całości, dwa inne (jeden jako praca zbiorowa kanonistów lubelskich, drugi autorstwa ks. T. Pawluka) ukazują się sukcesywnie. Pojawiają się też kanonistyczne prace monograficzne.

Z kolei pomodlono się za spokój duszy śp. ks. prof. Klausa Mörsdorfa z Monachium, znanego kanonisty, współpracującego w przeszłości z polskimi ośrodkami kanonistycznymi. O jego śmierci, która nastąpiła w dniu 17 sierpnia 1989 r., powiadomili kanoniści niemieccy.

3. Główna tematyka obrad Sekcji Prawa Kanonicznego, zgodnie z zaleceniem Komisji Episkopatu do Spraw Nauki Katolickiej, nawiązywała do wiodącego tematu Kongresu Teologów Polskich. Wygłoszono następujące referaty:

— ks. prof. dr hab. Remigiusz Sobański: *Protos w strukturach prawnych Kościoła*;

— ks. dr Józef Łapiński OFM Conv: *Struktury synodalne w prawie katolickich Kościołów wschodnich*;

— ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski: *Ekumeniczny wymiar Kodeksu Prawa Kanonicznego*.

W związku z dwoma pierwszymi referatami dyskutowano nad zagadnieniem władzy rządzenia w Kościołach wschodnich. Zwracano uwagę nie tylko na specyfikę wschodniego prawa kanonicznego, lecz także na wspólne elementy dyscypliny w Kościele łacińskim i w Kościołach Wschodu oraz na wzajemne inspiracje obu systemów prawnych. W związku zaś z trzecim referatem rozwinięto zagadnienie realizacji w nowym Kodeksie Prawa Kanonicznego soborowych zaleceń i postulatów w dziedzinie ekumenizmu.

Rozważania i dyskusje miały charakter ekumeniczny. Dostarczyły one — zdaniem dyskutantów — nowych przesłanek dla pracy prowadzonej w Kościele pod hasłem: „ku pełnej jedności”.

4. Wygłoszono też kilka komunikatów:

— ks. prof. dr hab. Jerzy Grzywacz omówił mało znaną instruk-

cję Kongregacji Kościoła Wschodniego z dnia 7 maja 1937 r. o duszpasterstwie wśród katolików wschodnich w Polsce (poza diecezjami greckokatolickimi);

— ks. prof. dr hab. Tadeusz Pieronek poinformował o wszczętych pracach nad II synodem plenarnym w Polsce; do tego zagadnienia nawiązał ks. prof. dr hab. Edward Sztáfrowski, zapoznając z zadaniami, jakie zostały zlecone kanonistom;

— ks. prof. E. Sztáfrowski poinformował o swoich planach co do kontynuacji wydawnictwa źródeł najnowszego prawa kanonicznego.

5. Postanowiono zwołać następne posiedzenie Sekcji w czerwcu przyszłego roku. Będzie ono poświęcone głównie nowemu prawu wyznaniowemu, mianowicie ustawom z dnia 17 maja 1989 r.: o stosunku Państwa do Kościoła katolickiego w Polsce, o gwarancjach wolności sumienia i wyznania oraz o ubezpieczeniu społecznym duchownych.

Z innych wniosków warto odnotować liczne głosy postulujące wszczęcie stosownych starań o powołanie stowarzyszenia kanonistów polskich. Z inicjatywą w tym zakresie wystąpił ks. prof. dr hab. Józef Krukowski.

Obrady podsumował przewodniczący Sekcji, ukazując dalsze zadania, w jakich pragną mieć swój udział kanoniści polscy.

Ks. Tadeusz Pawluk

IX MIĘDZYNARODOWY KONGRES STOWARZYSZENIA PRAWNIKÓW KOŚCIOŁÓW WSCHODNICH

Tegoroczny Międzynarodowy Kongres Stowarzyszenia Prawników Kościołów Wschodnich odbył się w dniach od 17—24 września 1989 roku w Grecji, w mieście Kavala (dawne Neapolis — miejsce pobytu św. Pawła Apostoła). Kavala jest oddalona 160 km od Tesalonik w kierunku wschodnim. Międzynarodowe spotkania kanonistów i historyków Kościołów Wschodnich mają miejsce co dwa lata. Są organizowane na przemian przez Kościół katolicki i Kościół prawosławny. Obecny Kongres został zorganizowany przez stronę prawosławną a następny, który z kolei będzie już X Kongresem, zostanie zorganizowany przez stronę katolicką w roku 1991 we Włoszech, w Bari.

Zasadniczym celem tych Kongresów jest wzajemne poznawanie się siostrzanych Kościołów: katolickiego i prawosławnego, eliminowanie barier, poszukiwanie tego, co łączy, a przez to wzajemne zbliżanie się ku Jedności.

Głównym tematem tegorocznego Kongresu był wzajemny stosunek Kościoła i państwa w krajach chrześcijańskiego Wschodu. Referaty Kongresu dotyczyły głównie tej tematyki, choć nie zabrakło również referatów ukazujących stosunek Kościoła do państwa w Kościele Za-